

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 119/2024-226

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni, Obvodného oddelenia Policajného zboru Stará Ľubovňa, odboru poriadkovej polície v konaní vedenom pod ČVS: ORP-281/SL-SL-2016, postupu Okresnej prokuratúry Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 559/16/7706, postupu Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 8T/9/2022 a postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8To/16/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni, Obvodného oddelenia Policajného zboru Stará Ľubovňa, odboru poriadkovej polície v konaní vedenom pod ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 a postupom Okresnej prokuratúry Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 559/16/7706 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie, ktoré **j e** Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Starej Ľubovni, Obvodné oddelenie Policajného zboru Stará Ľubovňa, odbor poriadkovej polície **p o v i n n é** vyplatiť mu v sume **1 500 eur** a Okresná prokuratúra Poprad **j e p o v i n n á** vyplatiť mu v sume **1 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Starej Ľubovni, Obvodné oddelenie Policajného zboru Stará Ľubovňa, odbor poriadkovej polície **j e p o v i n n é** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **490,57 eur** a Okresná prokuratúra Poprad **j e p o v i n n á** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **490,57 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 11. septembra 2020 (a doplnenou 18. novembra 2020, 11. januára 2021, 2. februára 2021, 1. marca 2021, 31. marca 2021, 30. apríla 2021, 31. mája 2021, 30. júna 2021, 30. júla 2021, 31. augusta 2021, 30. septembra 2021, 29. októbra 2021, 15. novembra 2021, 30. novembra 2021, 15. decembra 2021, 28. decembra 2021, 31. januára 2022, 28. februára 2022, 5. apríla 2022, 6. mája 2022, 31. mája 2022, 2. marca 2023, 3. apríla 2023, 12. júla 2023, 30. septembra 2023, 3. novembra 2023 a 25. januára 2024) domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Starej Ľubovni, Obvodného oddelenia Policajného zboru Stará Ľubovňa, odboru poriadkovej polície (ďalej len „policajný orgán“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 (ďalej aj „napadnuté konanie policajného orgánu“), postupom Okresnej prokuratúry Poprad (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 559/16/7706 (ďalej aj „napadnuté konanie okresnej prokuratúry“), postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8T/9/2022 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8To/16/2023 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“). Navrhuje okresnému súdu prikázať konať bez prietáhov a zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 300 eur samostatne zo strany policajného orgánu a okresnej prokuratúry, v sume 1 000 eur zo strany okresného súdu a sumy 500 eur zo strany krajského súdu. Tiež sa domáha náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

1.1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 119/2024-151 z 29. februára 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej doplnení a príloh vyplýva, že poverený príslušník policajného orgánu vydal uznesenie ČVS: ORP/281/SL-SL-2016 z 31. augusta 2016 o začatí trestného stíhania [pre prečin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 288 Trestného zákona, pozn. (ďalej len „uznesenie o začatí trestného stíhania z 31. augusta 2016“)], následne vydal uznesenie o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi pod ČVS: ORP/281/SL-SL-2016 z 31. októbra 2016 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia z 31. októbra 2016“). Sťažovateľovi bolo kladené za vinu, že v dôsledku jeho pokynu došlo k úpravám terénu – vytvoreniu lesnej cesty/svažnice (bez vydania príslušného povolenia podľa Stavebného zákona, pozn.), v dôsledku čoho nastalo pretrhnutie prírodného vodovodného potrubia spájajúceho vodojem s pramennou nádržou. Skutok sa stal na pozemku vo vlastníctve sťažovateľa, ktorý obec ██████ užívala podľa tvrdení sťažovateľa bez právneho dôvodu, pričom v tejto súvislosti sa podľa jeho názoru vedie aj civilné súdne konanie.

3. V priebehu konania bolo proti sťažovateľovi viackrát vznesené obvinenie, ktoré však bolo na podklade jeho sťažnosti alebo postupom podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušené dozorujúcim prokurátorom. Došlo tiež k samotnému zastaveniu trestného konania uznesením, ktoré však bolo postupom podľa § 230 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku zrušené a vec bola vrátená policajnému orgánu na ďalšie konanie.

4. V rámci doplnenia ústavnej sťažnosti (2. marca 2023, pozn.) sťažovateľ uviedol, že obžaloba bola okresnou prokuratúrou podaná na okresnom súde 11. februára 2022 (a 14. februára 2022 v dôsledku opravy chyby v písaní, pozn.). Okresný súd vydal trestný rozkaz č. k. 8T/9/2022-516 zo 4. mája 2022 (ďalej len „trestný rozkaz“), proti ktorému podal sťažovateľ odpor (zo 16. mája 2022, pozn.). Pojednávania sa následne konali 30. septembra 2022, 25. novembra 2022 a 27. januára 2023. O podanej obžalobe okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 8T/9/2022-753 z 30. januára 2023 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“). Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie.

5. Po doplnení ústavnej sťažnosti (3. novembra 2023, pozn.) sťažovateľ poukázal na to, že po podaní jeho odvolania proti rozsudku okresného súdu [odvolanie vo veci podal aj poškodený – Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „poškodený“), pozn.] odvolací súd nariadil verejné zasadnutie na 26. október 2023, ktoré však bolo bez prejednávania veci odročené na 7. december 2023. O odvolaniach krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 8To/16/2023-946 zo 7. decembra 2023 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

6. V súvislosti s priebehom napadnutých konaní sťažovateľ uviedol, že podal aj sťažnosť obvineného na prietahy v trestnom konaní (podľa § 210 Trestného poriadku, pozn.) z 10. septembra 2020, zároveň podal aj sťažnosť na prietahy podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku (z 3. novembra 2023 vo vzťahu k napadnutému konaniu krajského súdu, ktorú Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 Tost 35/2023 z 20. decembra 2023 zamietol, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutým konaniam policajného orgánu a okresnej prokuratúry namieta primárne ich nehospodárnosť, neefektívnosť a nesústredenosť, ako aj samotnú nečinnosť a v dôsledku toho extrémnu dĺžku trvania prípravného konania. Je toho názoru, že ide o skutkovo a právne jednoduchú vec, keďže bol obvinený/resp. obžalovaný „len“ zo spáchania prečinu a nie je nutné vykonať ani zložité dokazovanie. Poukázal na to, že došlo k viacnásobnému vzneseniu obvinenia proti jeho osobe a k následnému zrušeniu týchto uznesení o vznesení obvinenia na základe ním podávaných sťažností. Argumentoval, že od vydania v poradí prvého uznesenia o vznesení obvinenia z 31. októbra 2016 nebolo po takmer štyroch rokoch (v čase podania ústavnej sťažnosti, pozn.) ukončené ani len prípravné konanie. Podľa jeho názoru policajný orgán konal nehospodárne, pretože neefektívnou a nesústredenou činnosťou neprímerane zaťažoval strany trestného konania. Tiež upriamil (v doplneniach ústavnej sťažnosti z 15. novembra 2021, 15. decembra 2021, 28. decembra 2021 a 31. januára 2022, pozn.) pozornosť na to, že okresná prokuratúra vrátila policajnému orgánu vec na dopracovanie „skráteneho vyšetrovania“. Zároveň vo vzťahu k postupu okresnej prokuratúry namietal, že táto svojou činnosťou nezabránila zdĺhavosti a neúčinnosti napadnutého konania a jej postup sa javil ako formalistický, a nie ako reálne účinný

pre zabezpečenie plynulosti prípravného konania. Je presvedčený, že okresná prokuratúra mohla a mala realizovať výkon zákonom jej zverených právomocí v rámci dozoru nad vyšetrovaním tak, aby v prípade prieskumov zjedнала účinnú a efektívnu nápravu. V súvislosti s konaním okresnej prokuratúry tiež poukázal na to, že v rámci priebehu konania sama jedenkrát rozhodla nezákonne – uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 559/16/7706-55 z 29. novembra 2018, ktoré bolo na základe sťažovateľom podaného návrhu generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky v zmysle § 363 Trestného poriadku uznesením č. k. IV Pz 365/18/1000-16 z 20. februára 2019 zrušené a vec bola dozorujúcemu prokurátorovi vrátená na ďalšie konanie. Uzavrel to tým, že v čase podania ústavnej sťažnosti tak nedošlo k ukončeniu prípravného konania v dôsledku série zmätočných rozhodnutí policajného orgánu, ako aj okresnej prokuratúry. V rámci doplnení ústavnej sťažnosti (z 28. februára 2022, 5. apríla 2022, 6. mája 2022 a 31. mája 2022, pozn.) uviedol, že už síce došlo k podaniu obžaloby, avšak jemu táto ešte nebola doručená.

8. Vo vzťahu k postupu okresného súdu (po doplnení ústavnej sťažnosti z 2. marca 2023, pozn.) sťažovateľ namietal, že okresný súd o obžalobe síce rozhodol ešte 30. januára 2023 (rozsudkom okresného súdu, pozn.), avšak do 2. marca 2023 sťažovateľ stále nedostal písomné vyhotovenie predmetného rozsudku. Poukázal pritom na to, že ide len o nedbanlivostný prečin a okresný súd nedodrжал lehotu na vypracovanie písomného vyhotovenia rozsudku. V doplnení ústavnej sťažnosti (z 3. apríla 2023, pozn.) argumentoval, že konanie nie je právoplatne ukončené, pretože proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie a okresný súd stále vykonáva úkony súvisiace s predložením jeho odvolania.

9. K postupu krajského súdu v jeho napadnutom konaní (po doplnení ústavnej sťažnosti z 3. novembra 2023, pozn.) sťažovateľ namietal, že krajský súd o jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu stále nerozhodol. Postup krajského súdu považuje za neefektívny, pretože 28. septembra 2023 zaslal (prostredníctvom obhajcu, pozn.) ospravedlnenie neúčasti sťažovateľa na verejnom zasadnutí (nariadenom na 26. október 2023, pozn.) a súhlas, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, a zároveň 5. októbra 2023 krajskému súdu zaslal aj „posledné slovo“ a 18. októbra 2023 poslal aj svoje doplnujúce vyjadrenie, no napriek tomu krajský súd verejné zasadnutie (nariadené na 26. október 2023, pozn.) odročil na 7. december 2023. V tomto postupe vzhladol neopodstatnené predĺženie napadnutého konania.

III.

Prehľad procesných úkonov

10. Ústavný súd si v súvislosti s ústavnou sťažnosťou sťažovateľa vyžiadal aj na vec sa vzťahujúci spisový materiál orgánov činných v trestnom konaní, ako aj okresného súdu a krajského súdu.

11. Z obsahu vyšetrovacieho spisu vyplýva, že poverený príslušník vydal uznesenie o začatí trestného stíhania z 31. augusta 2016, na čo vydal uznesenie o vznesení obvinenia z 31. októbra 2016. Sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia z 31. októbra 2016, na základe ktorej ho okresná prokuratúra uznesením č. k. 1 Pv 559/16/7706-7 zo 16. decembra 2016 zrušila. Policajný orgán uznesením ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 z 27. februára 2017 trestné stíhanie zastavil, na čo okresná prokuratúra uznesením č. k. 1 Pv 559/16/7706-12 z 3. marca 2017 zrušila aj toto uznesenie ako nezákonné. Uznesením ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 z 15. novembra 2017 bolo vznesené obvinenie, proti ktorému podal

sťažovateľ sťažnosť (30. novembra 2017, pozn.), o ktorej bolo rozhodnuté uznesením okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 559/16/7706 z 19. decembra 2017 (bolo zrušené ako nezákonné, pozn.). Uznesením ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 z 2. júla 2018 policajný orgán vzniesol nové obvinenie, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť 30. júla 2018, ktorá bola uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 559/16/7706-55 z 29. novembra 2018 zamietnutá ako podaná neoprávnenou osobou. Opatrenia okresnej prokuratúry boli vydané 28. januára 2020, 20. februára 2020, 24. júla 2020, 7. septembra 2020 a 7. decembra 2020. Policajný orgán spracoval pod ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 z 30. júla 2021 návrh na podanie obžaloby, okresná prokuratúra opatrením č. k. 1 Pv 16/21/7706-21 z 2. novembra 2021 vrátila spis policajnému orgánu na doplnenie skráteného vyšetrovania, na čo bol pod ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 z 29. novembra 2021 spracovaný nový návrh na podanie obžaloby. Spisový materiál tiež obsahuje zápisnice o výsluchoch (obvineného, poškodeného a svedkov, pozn.) z 26. februára 2017, 5. mája 2017, 9. júna 2017, 21. júna 2017, 29. januára 2018, 13. novembra 2019, 13. januára 2020, 26. mája 2020, 30. júla 2020, 23. októbra 2020, 14. decembra 2020 a 10. marca 2021. V rámci vyšetrovania boli vyžiadané aj viaceré stanoviská a podklady od štátnych orgánov.

12. Preštudovaním súdneho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že okresnou prokuratúrou bola obžaloba okresnému súdu predložená 11. februára 2022 (a 14. februára 2022 v dôsledku opravy chyby v písaní, pozn.) a 4. mája 2022 okresný súd vydal vo veci trestný rozkaz. Sťažovateľ podal 17. mája 2022 odpor proti trestnému rozkazu, na čo okresný súd 10. júna 2022 nariadil pojednávanie na 29. jún 2022. Pojednávanie nariadené na 29. jún 2022 bolo odročené (na základe žiadosti sťažovateľa, pozn.) na 16. september 2022 a 30. september 2022. Aj pojednávanie nariadené na 16. september 2022 bolo odročené (na základe žiadosti sťažovateľa z dôvodu jeho práceneschopnosti, pozn.) na 30. september 2022. Následne sa vo veci uskutočnili pojednávania 30. septembra 2022, 25. novembra 2022, 27. januára 2023 a 30. januára 2023 (keď bol vo veci vyhlásený rozsudok okresného súdu, pozn.). Sťažovateľ okresnému súdu doručil odvolanie proti rozsudku okresného súdu 13. marca 2023 a okresná prokuratúra 27. marca 2023 doručila vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa. Poškodený doručil odvolanie proti rozsudku okresného súdu 27. marca 2023.

13. Z predloženého súdneho spisu krajského súdu ústavný súd zistil, že odvolania boli krajskému súdu predložené 21. apríla 2023. Krajský súd verejné zasadnutie nariadené na 26. október 2023 odročil (bez prejednávania veci, pozn.) na 7. december 2023, keď vyhlásil rozsudok krajského súdu.

IV.

Vyjadrenia policajného orgánu, okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu

IV.1. Vyjadrenie policajného orgánu:

14. Policajný orgán vo svojom vyjadrení sp. zn. ORPZ-SL-171-002/2024 doručenom ústavnému súdu 28. marca 2024 (v rámci ktorého uviedol aj pomerne podrobný popis úkonov vykonaných v priebehu napadnutého konania, pozn.) s poukazom na vykonané úkony prípravného konania skonštatoval, že podľa jeho názoru v danom trestnom konaní nenastali prieťahy tak, ako ich v ústavnej sťažnosti uvádzal sťažovateľ. Argumentoval tým, že skutočnosti uvádzané sťažovateľom sú neúplné a zavádzajúce, že k právoplatnému vzneseniu obvinenia nedošlo 31. októbra 2016,

ale až 31. mája 2019, keď bola prokurátorom okresnej prokuratúry zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia ako nedôvodná. Uviedol, že počas priebehu skráteného vyšetrovania dochádzalo zo strany sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu k opakovaným obštrukciám. V tejto súvislosti poukázal na to, že na samotný výsluch v pozícii obvineného bol sťažovateľ opakovane predvolávaný (prvý termín bol určený na 9. január 2019, pozn.), pričom vo všetkých prípadoch sa termín úkonu menil z dôvodov na strane obhajoby (nakoniec sa na výsluch dostavil až 19. novembra 2019, keď však sťažovateľ využil svoje právo a odmietol vypovedať, pozn.). Doplnil, že obdobná situácia nastala aj pri plánovaní výsluchov ďalších osôb (svedkov a svedkov-poškodených, pozn.), keď komunikácia s obhajcom sťažovateľa týkajúca sa termínov výsluchov prebiehala prostredníctvom emailovej komunikácie, pričom zo strany obhajcu sťažovateľa opäť dochádzalo k opakovanému prekladaniu termínov výsluchu, prípadne nereagoval na zaslané emaily alebo poukazoval na zlú epidemiologickú situáciu v dôsledku pandémie COVID-19 a na kvôli tomu prijaté opatrenia. V súvislosti s konaním právneho zástupcu sťažovateľ tiež uviedol, že o termíne preštudovania spisu bol tento upovedomený písomne (poštou aj emailom, pozn.), nijak naň však nereagoval. Preto príslušník Policajného zboru informoval obhajcu sťažovateľa o termíne aj telefonicky, avšak po tom, ako bol obhajcovi oznámený účel telefonátu, obhajca telefonát ukončil a následne aj napriek opakovaným pokusom kontaktovať ho hovor neprijal. Policajný orgán pripustil, že v prípravnom konaní došlo zo strany dozorujúceho prokurátora k zrušeniu viacerých rozhodnutí vydaných povereným príslušníkom, to však podľa neho nie je možné označiť za priet'ahy, resp. ako nečinnosť. Dodal, že počas skráteného vyšetrovania tiež došlo k zmene v osobe povereného príslušníka, a to z dôvodu jeho odchodu na iný útvar Policajného zboru. Na záver argumentoval aj tým, že počas obdobia priebehu napadnutého konania nastala pandémia COVID-19 a prijaté obmedzenia v tejto súvislosti mali priamy vplyv na náplň práce (stráženie hraníc, kontrola osôb na hraniciach a pod.) povereného príslušníka Policajného zboru.

IV.2. Vyjadrenie okresnej prokuratúry:

15. Okresná prokuratúra [resp. v jej mene Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), pozn.] vo svojom vyjadrení č. k. 2 GÚp 26/24/1000-3 doručenom ústavnému súdu 5. apríla 2024 po zhrnutí vykonaných procesných úkonov v prípravnom konaní v podstatnom uviedla, že podľa nej stav právnej neistoty nemožno vo vzťahu k sťažovateľovi vzhliadnuť nepretržite od 31. augusta 2016 do 2. júla 2018 (teda do zákonne a opodstatnene vzneseného obvinenia, pozn.), resp. do 24. júla 2018, keď si prevzal jeho obhajca uznesenie o vznesení obvinenia. Za obdobie právnej neistoty generálna prokuratúra považuje len obdobie od ostatného vznesenia obvinenia z 2. júla 2018, pretože podľa nej sa právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov chráni až po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania ako obvinený. V období od začatia trestného stíhania 31. augusta 2016 do 2. júla 2018 tak podľa nej bol síce sťažovateľ dvakrát obvinený, ale v roku 2016 jeho obvinenie trvalo len 1 mesiac a v roku 2017 necelý mesiac. Zároveň je toho názoru, že dokazovanie v predmetnej veci bolo náročné, reťaz dôkazov bola vytváraná postupne (poukázala na jednotlivé vykonávané dôkazy, pozn.). Poukázala tiež na nezrovnalosti v súvislosti s predkladaným plnomocenstvom zo strany sťažovateľa (čo sa týka sídla jeho právneho zástupcu a adresy na doručovanie písomností, pozn.), resp. na nedostatočné poskytnutie spolupráce v tomto ohľade

zo strany obhajcu sťažovateľa. Argumentovala (s poukazom na priebeh prípravného konania a jednotlivé úkony v ňom uskutočnené, pozn.) aj tým, že sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu využil všetky riadne aj mimoriadne opravné prostriedky, pričom rovnako ako aj policajný orgán poukázala na obštrukčné správanie sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu v priebehu prípravného konania (komplikovaná komunikácia, nedostavovanie sa na úkony, resp. žiadosti o ich rušenie a preloženie, pozn.). Poukázala tiež na to, že dozor nad dodržiavaním zákonnosti vykonávali viacerí prokurátori, ktorí poverenému príslušníkovi opakovane ukladali pokyny, pravidelne od neho žiadali správy o stave konania, vykonali aj viaceré previerky vyšetrovacieho spisu a tiež zrušovali nezákonné a neopodstatnené rozhodnutia. K námietke o vrátení veci prokurátorom na doplnenie skráteného vyšetrovania uviedla, že skutočným dôvodom bolo rešpektovanie práva sťažovateľa oboznámiť sa s výsledkami vyšetrovania. Uviedla, že ako jediný priet'ah zo strany okresnej prokuratúry podľa nej je možné považovať oneskorenú reakciu na návrh povereného príslušníka z 5. augusta 2021 na podanie obžaloby, keď okresná prokuratúra vec vrátila na doplnenie skráteného vyšetrovania až 2. novembra 2021. Poukázala tiež na to, že v danom období tiež prebiehala tzv. tretia vlna pandémie COVID-19, ktorá obmedzovala aj okresnú prokuratúru vo vykonávaní úkonov. V závere vyjadrenia vyslovila názor, že priet'ahy prípravného konania v podstatnej miere zapríčinil samotný sťažovateľ, resp. jeho obhajca. Podľa názoru generálnej prokuratúry tak zo strany okresnej prokuratúry nedošlo v priebehu prípravného konania k priet'ahom majúcim za následok porušenie práv sťažovateľa.

IV.3. Vyjadrenie okresného súdu:

16. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprO/248/2024 doručenom ústavnému súdu 28. marca 2024 v podstatnom uviedol, že v súvislosti s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa nevyhotovenia písomného rozsudku v zákonnej lehote poukazuje na § 172 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého rozsudok v ostatných (nie väzobných, pozn.) veciach je potrebné písomne vyhotoviť najneskôr do 30-tich pracovných dní odo dňa jeho vyhlásenia. V danom prípade bol rozsudok vyhlásený 30. januára 2023 (teda lehota na jeho písomné vyhotovenie skončila 13. marca 2023, pozn.), pričom jeho písomné vyhotovenie bolo expedované 27. februára 2023. S poukazom na to je toho názoru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti nedôvodná. Navyše, poznamenal, že v napadnutom konaní postupoval plynule od momentu doručenia obžaloby, po podaní odporu proti trestnému rozkazu bol v krátkej dobe nariadený termín pojednávania a po následnej žiadosti o jeho odročenie zo strany právneho zástupcu sťažovateľa boli aj vzhľadom na dovtedajšiu dĺžku trestného stíhania určené dva nové termíny hlavného pojednávania, aby došlo k čo najskoršiemu prejednávaniu a rozhodnutiu veci. K priebehu napadnutého konania argumentoval, že ani skutočnosť, že ide o nedbanlivostný trestný čin, neznamená automaticky, že by bol rozsah dokazovania menší ako pri úmyselných trestných činoch. Dôvodil tým, že v predmetnej veci okresný súd okrem výsluchu sťažovateľa vykonal výsluchy viacerých svedkov, čítal viaceré listinné dôkazy, pričom tri pojednávania, ktoré sa reálne uskutočnili, trvali v zásade celý pojednávacie deň. Pokiaľ ide o celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, poznamenal, že na nej mal svoj podiel aj obhajca sťažovateľa, pre ktorého žiadosti a ospravedlnenia boli odročené pojednávania nariadené na 29. jún 2022 a 16. september 2022 a zároveň súdu oznámil, že v termíne od 25. júna 2022 do 4. septembra 2022 bude mimo územia Slovenskej republiky, preto nebolo možné v tomto období nariadiť pojednávania vo veci.

IV.4. Vyjadrenie krajského súdu:

17. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp.zn. Spr 106/24 doručenom ústavnému súdu 26. marca 2024 argumentoval tým, že ústavná sťažnosť vo vzťahu ku krajskému súdu podľa neho nie je dôvodná, pretože vykonanie verejného zasadnutia 26. októbra 2023, a teda aj vyhlásenie konečného rozhodnutia vo veci v danom termíne zmaril samotný sťažovateľ. Zdôraznil, že vec bola krajskému súdu predložená na rozhodnutie o odvolaní 26. apríla 2023 a po naštudovaní veci (v rozsahu približne 840 listov, pozn.) sudkyňou spravodajkyňou bol už po necelých piatich mesiacoch 21. septembra 2023 nariadený termín verejného zasadnutia na 26. október 2023. Dodal, že termín bol nariadený s dostatočným časovým predstihom (vyše jedného mesiaca, pozn.). Sťažovateľ a jeho obhajca sa však na toto verejné zasadnutie nedostavili. Krajskému súdu síce zaslali ospravedlnenie z neúčasti vrátane súhlasu s jeho konaním v ich neprítomnosti, avšak nepredložili súhlas sťažovateľa ako obvineného s vykonaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obhajcu, čo je elementárna zákonná podmienka na možnosť vykonať verejné zasadnutie v neprítomnosti obhajcu plynúca z § 293 ods. 10 Trestného poriadku. Sťažovateľ tak svojím konaním spôsobil, že neboli splnené procesné podmienky na to, aby sa toto verejné zasadnutie mohlo vykonať. Len preto muselo byť odročené na najbližší voľný termín 7. december 2023. Dodal, že ani na toto verejné zasadnutie sa síce sťažovateľ a jeho obhajca nedostavili, avšak v tomto prípade bol súčasťou ich ospravedlnenia aj súhlas sťažovateľa s vykonaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obhajcu, ako to vyžaduje § 293 ods. 10 Trestného poriadku. Preto bolo na verejnom zasadnutí 7. decembra 2023 vo veci vydané aj konečné rozhodnutie.

17.1. Súčasťou vyjadrenia krajského súdu bolo aj vyjadrenie predsedu senátu 8To krajského súdu, ktorý po opísaní priebehu napadnutého konania krajského súdu uviedol, že sťažovateľ mal možnosť a dostatok času zabezpečiť prítomnosť jeho obhajcom zvoleného substitučného obhajcu, prípadne mal možnosť zabezpečiť právne účinnú prítomnosť iného zvoleného obhajcu alebo vyjadriť svoj súhlas s neprítomnosťou obhajcu na určenom verejnom zasadnutí. Nedostavením sa sťažovateľa a jeho obhajcu na verejné zasadnutie nariadené na 26. október 2023 a zároveň nesplnením už uvedených predpokladov na jeho uskutočnenie tak nebolo zabezpečené právo obhajoby a nebola splnená výnimka z povinnosti odvolacieho súdu konať len v prítomnosti obhajcu sťažovateľa podľa § 293 ods. 10, § 326 ods. 3, 252 ods. 4 a § 298 Trestného poriadku, preto muselo byť verejné zasadnutie odročené. Pri nariaďovaní nového termínu verejného zasadnutia na 7. december 2023 bolo potrebné zohľadniť už určené iné termíny verejných zasadnutí, ako aj to, že ako predseda senátu mal už vopred naplánovanú zahraničnú služobnú cestu (v termíne od 6. novembra 2023 do 17. novembra 2023, pozn.). Tiež musela byť zohľadnená aj dlhodobo vopred plánovaná neprítomnosť sudkyne spravodajkyne (v termíne od 18. novembra 2023 do 30. novembra 2023, pozn.). Ďalej uviedol, že 6. decembra 2023 ospravedlnili sťažovateľ a jeho obhajca svoju neúčasť na verejnom zasadnutí nariadenom na 7. december 2023, pričom v tomto prípade už sťažovateľ výslovne súhlasil aj s konaním tohto verejného zasadnutia bez prítomnosti jeho obhajcu. Vzhľadom na túto novú procesnú situáciu a splnenie podmienok na vykonanie verejného zasadnutia 7. decembra 2023 bol na ňom následne vyhlásený rozsudok krajského súdu.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu ústavnej sťažnosti, predloženého spisového materiálu (už v štádiu predbežného prerokovania veci, pozn.) a vyjadrení účastníkov konania je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

19. Podstata argumentácie sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom orgánov činných v trestnom konaní v ich napadnutých konaniach je založená na tvrdení o nehospodárnosti, neefektívnom a nesústreďenom postupe, ako aj ich samotnej nečinnosti a v dôsledku toho extrémnej dĺžke trvania prípravného konania. Vo vzťahu k postupu okresného a krajského súdu sťažovateľ namietal primárne ich neefektívny postup a čiastočne aj nečinnosť.

20. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 519/2023).

21. Zároveň platí, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v trestnom konaní prípravnom je na rozdiel od trestného konania súdneho odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia. Jej právna neistota sa týka toho, či vyšetrovateľ navrhne podanie obžaloby alebo v závislosti od výsledkov dokazovania navrhne iný spôsob konečného rozhodnutia (napríklad zastavenie trestného stíhania, pozn.). Je tiež základnou povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní zabezpečiť taký procesný postup v prípravnom trestnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba obvinená z trestného činu. Zároveň z § 2 ods. 6 Trestného poriadku okrem iného vyplýva, že ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní konajú z úradnej povinnosti. Podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

22. Úlohou ústavného súdu bolo teda v danej veci posúdiť, či v napadnutých konaniach orgánov činných v trestnom konaní (policajného orgánu a okresnej prokuratúry, pozn.) v rámci prípravného konania a následne aj po podaní obžaloby v napadnutých konaniach okresného súdu a krajského súdu došlo k vzniku prieťahov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a následne súdov, pozn.) alebo na ne (resp. na ich dĺžku, pozn.) mal negatívny dosah aj postup samotného sťažovateľa, či aký vplyv na priebeh napadnutých konaní mala povaha veci.

23. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že v tomto trestnom konaní (vedenom pre prečin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 288 Trestného zákona, pozn.) nevzhliadol zásadnú, resp. značnú právnu a ani skutkovú náročnosť veci. Je síce možné konštatovať, že v jeho priebehu (primárne v rámci prípravného konania, pozn.) boli vyžiadané aj viaceré stanoviská a podklady od štátnych orgánov a v rámci prípravného konania a súdneho konania pred okresným súdom bolo vypočutých viacero svedkov, no tieto okolnosti podľa posúdenia ústavného súdu nie sú spôsobilé ospravedlniť vznik priesťahov (vo vzťahu k priebehu prípravného konania, ako bude uvedené nižšie, pozn.).

24. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd na základe obsahu predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že na strane sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu sa vyskytli okolnosti, resp. ich postup, ktorý je možné kvalifikovať ako taký, ktorý spôsobil predĺženie tohto trestného konania. V tomto ohľade je možné poukázať na to (ako to vyplýva z obsahu vyšetrovacieho spisu, pozn.), že samotný sťažovateľ sa v priebehu roku 2019 opakovane (celkom 6-krát, pozn.) nedostavil z dôvodov na strane sťažovateľa alebo jeho právneho zástupcu na výsluch pred policajný orgán, čo prispelo k následnému predĺženiu vyšetrovania. Tiež ústavný súd eviduje aj to, že sťažovateľ opakovane nereagoval ani na kontaktovanie policajného orgánu, čo sa týka možnosti prísť preštudovať vyšetrovací spis 16. júna 2021, resp. 30. júla 2021 (keď z úradného záznamu spracovaného policajným orgánom 15. júna 2021 vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa pri jeho telefonickom kontaktovaní zo strany policajného orgánu s ním odmietol komunikovať a následne už nebol dostupný, a v druhom prípade z úradného záznamu spracovaného policajným orgánom 30. júla 2021 vyplýva, že sťažovateľ sa na preštudovanie spisu nedostavil na základe pokynu advokáta, ktorý sa na úkon tiež nedostavil z dôvodu, že sa nachádzal na dovolenke v zahraničí, pozn.). Zároveň aj počas priebehu napadnutého konania okresného súdu došlo dvakrát na žiadosť sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu k odročeniu pojednávani (nariadených na 29. jún 2022 a 16. september 2022, pozn.). Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že na celkovej dĺžke konania tak mal jednoznačne podiel aj samotný sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca. Avšak ani uvedené skutočnosti nie sú spôsobilé celkom zbaviť primárne orgány činné v trestnom konaní v priebehu prípravného konania ich zodpovednosti za vznik priesťahov.

25. Tretím hodnotiacim kritériom je postup orgánov činných v trestnom konaní (policajného orgánu a okresnej prokuratúry) v rámci prípravného konania a následne aj postup okresného súdu a krajského súdu v rámci súdneho trestného konania. K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že celková dĺžka prípravného konania (od vydania prvého uznesenia o vznesení obvinenia z 31. októbra 2016, pozn.) až do podania obžaloby na okresnom súde 11. februára 2022 (a 14. februára 2022 v dôsledku opravy chyby v písaní, pozn.) trvala 5 rokov a 3 mesiace. Následne súdne konanie pred okresným súdom trvalo (do vydania rozsudku okresného súdu 30. januára 2023, pozn.) približne jeden rok. Odvolacie konanie (od predloženia odvolaní 21. apríla 2023, pozn.) do vydania rozsudku krajského súdu (zo 7. decembra 2023, pozn.) prebiehalo v trvaní necelých ôsmich mesiacov.

26. V postupe orgánov činných v trestnom konaní (primárne v postupe policajného orgánu, pozn.) ústavný súd po preštudovaní spisového materiálu a zhodnotení jednotlivých vykonaných úkonov však musí konštatovať najmä jeho nesústredený postup, ako aj nedostatočne efektívny postup.

Policajný orgán sa tohto nesústredeného postupu dopustil v dôsledku toho, že zo strany okresnej prokuratúry mu boli opakovane zrušené uznesenia (uznesenie o vznesení obvinenia z 31. októbra 2016, uznesenie o zastavení trestného stíhania z 27. februára 2017 a uznesenie o vznesení obvinenia z 15. novembra 2017, pozn.), pričom mu bola vec vrátená na ďalšie konanie a doplnenie úkonov. Zároveň aj po tom, ako policajný orgán spracoval (pod ČVS: ORP-281/SL-SL-2016 z 30. júla 2021, pozn.) v poradí prvý návrh na podanie obžaloby, okresná prokuratúra opatrením (č. k. 1 Pv 16/21/7706-21 z 2. novembra 2021, pozn.) vrátila spis policajnému orgánu na doplnenie skráteného vyšetovania. Týmto postupom tak jednoznačne došlo k predĺženiu napadnutého konania a k vzniku priesťahov. Nie je s poukazom na uvedené preto možné súhlasiť s názorom policajného orgánu uvedeným v jeho vyjadrení, že z jeho strany k priesťahom nedochádzalo. Zároveň ako objektívnu okolnosť majúcu za následok predĺženie konania ústavný súd nemohol v danom prípade akceptovať ani poukaz policajného orgánu na opatrenia prijaté v súvislosti s pandemiou COVID-19, a to najmä z toho dôvodu, že pred prijatím týchto opatrení prípravné konanie prebiehalo už viac ako tri roky, počas ktorých mohol vykonávať jednotlivé procesné úkony bez obmedzení. Vzhľadom na celkovú dĺžku prípravného konania presahujúcu 5 rokov v prípade vedenia trestného stíhania vo veci prečinu na tomto mieste aj s poukazom na jeho už uvedený priebeh zdôrazňuje, že postup spočívajúci len v samotnom vykonaní rôznych úkonov, ktoré však nevedú k meritórnemu ukončeniu veci (vo forme korektného návrhu na podanie obžaloby v primeranom čase, pozn.), nie je možné považovať za postup efektívny, sledujúci odstránenie stavu právnej neistoty. Policajný orgán tak v jeho napadnutom konaní nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a najmä efektívneho odstránenia stavu právnej neistoty sťažovateľa, keď relevantný návrh na podanie obžaloby (vo veci prečinu, pozn.) bol spracovaný až 29. novembra 2021, teda až po uplynutí v zásade 5 rokov od vydania v poradí prvého uznesenia o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi z 31. októbra 2016. Pozornosti ústavného súdu samozrejme neunikol ani spôsob, akým sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca pristupovali k priebehu prípravného konania, no ani táto skutočnosť nie je spôsobilá v okolnostiach veci úplne zbaviť policajný orgán zodpovednosti za vznik zbytočných priesťahov v dôsledku jeho už popísaného postupu.

27. Podobne ústavný súd musí konštatovať priesťahy aj vo vzťahu k postupu okresnej prokuratúry. V tomto prípade dospel k záveru, že ani okresná prokuratúra svojím postupom v rámci dozoru v prípravnom konaní nepostupovala primárne dostatočne efektívne, aby svojou činnosťou aj reálne dopomohla zabezpečiť priebeh prípravného konania bez zbytočných priesťahov. Je síce potrebné pripustiť, že zrušila viacero uznesení vyšetrovateľa (ako bolo uvedené v predchádzajúcom bode, pozn.) a vydala aj niekoľko opatrení (z 28. januára 2020, 20. februára 2020, 24. júla 2020, 7. septembra 2020 a 7. decembra 2020, pozn.) v rámci vykonávania dozoru nad prípravným konaním (teda nie je namieste konštatovať jej úplnú nečinnosť, pozn.), avšak je nutné skonštatovať (s prihliadnutím na celkové trvanie prípravného konania a tiež s poukazom na to, že išlo o konanie vedené vo veci prečinu, pozn.), že svojím postupom a uplatňovaním svojich právomocí v prípravnom konaní ani okresná prokuratúra dostatočným spôsobom nezabezpečila priebeh prípravného konania bez zbytočných priesťahov. V dôsledku toho je preto možné uzavrieť, že aj okresná prokuratúra sa tak svojím postupom zaslúžila o vznik priesťahov v napadnutom konaní.

28. Po zhodnotení všetkých okolností prípadu preto ústavný súd dospel v danej veci k záveru, že napadnuté konania orgánov činných v trestnom konaní trpia priesťahmi. Priesťahy idú primárne

na vrub postupu policajného orgánu (najmä v dôsledku jeho nesústredenej, a nie dostatočne efektívnej činnosti, pozn.) a tiež aj okresnej prokuratúry, ktorá vykonávala dozor nad priebehom tohto prípravného trestného konania, keď ako dozorujúci orgán svoje oprávnenia nevyužívala dostatočne efektívne, a tým v napadnutom konaní nepostupovala v intenciách čo najrýchlejšieho ukončenia prípravného konania podaním obžaloby.

29. Preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom policajného orgánu a okresnej prokuratúry v ich napadnutých konaniach bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

30. Vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu a tiež aj pokiaľ ide o napadnuté konanie krajského súdu (ako súdu odvolacieho, pozn.), ústavný súd opakovane dáva do pozornosti, že v oboch prípadoch ich napadnuté konania trvali menej ako jeden rok do vydania prvostupňového, resp. odvolacieho rozhodnutia. Uvedenú dĺžku týchto napadnutých konaní je tak bezpochyby možné označiť za ústavne súladnú s garanciami práva na konanie bez zbytočných prietahov. Navyše z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Obzvlášť, ak sa porušenie tohto práva namieta v konaní, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (m. m. I. ÚS 411/2020).

31. Osobitne k postupu okresného súdu sa žiada uviesť (ako to vyplýva z prehľadu procesných úkonov uvedených v bode 12 tohto nálezu, pozn.), že okresný súd vydal vo veci trestný rozkaz (4. mája 2022, pozn.) len necelé 3 mesiace od predloženia obžaloby a prvé pojednávanie bolo vo veci nariadené v zásade obratom po podaní odporu zo strany sťažovateľa. Vo veci síce došlo k odročeniu dvoch pojednávaní (nariadených na 29. jún 2022 a 16. september 2022, pozn.), avšak v oboch prípadoch na žiadosť sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu. Následne sa vo veci uskutočnili pojednávania 30. septembra 2022, 25. novembra 2022, 27. januára 2023 a 30. januára 2023 (keď bol vo veci vyhlásený rozsudok okresného súdu, pozn.). Teda nie len samotnú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, ale aj jeho priebeh a vedenie zo strany okresného súdu je podľa ústavného súdu možné označiť za v zásade plynulé a bez prietahov. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nedodržania lehoty na vypracovanie písomného vyhotovenia rozsudku aj ústavný súd (obdobne ako vo svojom vyjadrení poukázal aj okresný súd, pozn.) odkazuje na § 172 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého rozsudok v ostatných (nie väzobných, pozn.) veciach je potrebné písomne vyhotoviť najneskôr do 30-tich pracovných dní odo dňa jeho vyhlásenia, ako aj na obsah spisového materiálu. Na základe týchto podkladov je možné jednoznačne skonštatovať, že okresný súd mal lehotu na písomné vypracovanie rozhodnutia do 13. marca 2023 vrátane, ktorú dodržal, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že samotné odvolanie sťažovateľa bolo na okresnom súde evidované už 13. marca 2023. Zároveň aj odvolania boli na krajskom súde predložené v zásade obratom, mesiac po doručení posledného odvolania. Ústavný súd preto uzatvára, že vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu nevzhliadol dôvod na konštatovanie existencie prietahov. V uvedenej časti preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

32. K postupu krajského soudu v jeho napadnutom konaní vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenej námietke o jeho neefektívnom postupe ústavný súd odkazuje aj na vyjadrenie krajského súdu (vrátane vyjadrenia predsedu senátu, pozn.), z ktorého vyplývajú skutočnosti, ktoré krajský súd viedli k odročeniu pôvodne nariadeného verejného zasadnutia z 26. októbra 2023 na nový termín 7. december 2023. Na margo námietok sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť aj to, že už aj len s poukazom na samotnú dĺžku odvolacieho konania v trvaní približne ôsmich mesiacov sa vôbec ani nejaví na mieste prípadné konštatovanie vzniku prietahov. Ústavný súd dodáva, že aj keď odvolací súd vo veci vykonal len jedno verejné zasadnutie (keď aj vydal rozsudok, pozn.), je nutné zohľadniť tiež to, že ak ako odvolací súd preskúmava vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia, musí mať k dispozícii aj istý primeraný časový priestor na prehodnotenie správnosti a dôvodnosti odvolaním napadnutého rozsudku. Uvedenou optikou bolo preto potrebné nazerať aj na napadnuté konanie krajského súdu. Po zhodnotení všetkých už uvedených okolností ústavný súd dospel aj v prípade napadnutého konania krajského súdu k záveru, že v rámci postupu krajského súdu nevzhladol dôvod na konštatovanie existencie prietahov. Preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadosťučinenie

33. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd síce rozhodol o porušení sťažovateľom namietaných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru vo vzťahu k postupu orgánov činných v trestnom konaní (policajného orgánu a okresnej prokuratúry, pozn.), avšak pretože ich napadnuté konania sú už v čase vydania tohto nálezu ukončené, nebolo už možné orgánom činným v trestnom konaní prikázať vo veci konať (bod 4 výroku nálezu).

34. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom policajného orgánu a okresnej prokuratúry v ich napadnutých konaniach porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 300 eur samostatne zo strany policajného orgánu a okresnej prokuratúry. Odôvodňoval to odkazom na celkovú dĺžku týchto napadnutých konaní (trvanie prípravného konania viac ako 5 rokov, pozn.) a tiež s prihliadnutím na to, že predmetom trestného konania bolo „len“ konanie o prečine (teda menej závažnom trestnom čine, pozn.).

35. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza

zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

36. Pri ustálení sumy finančného zadostučinenia ústavný súd prihliadal na tieto základné okolnosti. Prvou je zohľadnenie celkovej dĺžky prípravného konania v trvaní v zásade 5 rokov, čo s prihliadnutím na skutočnosť, že išlo o vyšetrovanie prečinu, je zaiste možné považovať za nie celkom primeranú dobu. Na strane druhej však v okolnostiach veci musel zohľadniť aj čiastočne opodstatnenú argumentáciu hlavne policajného orgánu týkajúcu sa prístupu a postupu zo strany sťažovateľa, resp. jeho právneho zástupcu (pričom uvedené nakoniec vyplýva aj z predloženého spisového materiálu a je uvedené aj v bode 24 tohto nálezu, pozn.). Zohľadniac uvedené, ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadostučinenia sťažovateľovi spolu v sume 2 500 eur, pričom jej úhradu sťažovateľovi rozdelil v sume 1 500 eur vo vzťahu k policajnému orgánu a v sume 1 000 eur vo vzťahu k okresnej prokuratúre (bod 2 výroku nálezu).

37. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadostučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

VII. Trovy konania

38. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 981,14 eur (bod 3 výroku nálezu).

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (doplnenie ústavnej sťažnosti z 2. marca 2023, ktorým bol rozšírený petit aj vo vzťahu k porušeniu namietaných práv postupom okresného súdu v jeho napadnutom konaní a doplnenie ústavnej sťažnosti z 3. novembra 2023, ktorým bol rozšírený petit aj vo vzťahu k porušeniu namietaných práv postupom krajského súdu v jeho napadnutom konaní). Celkovo sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov v sume 817,62 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 163,52 eur, pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je policajný orgán povinný uhradiť v sume 490,57 eur a okresná prokuratúra je povinná uhradiť v sume 490,57 eur na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného

sporového poriadku) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 11. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu